

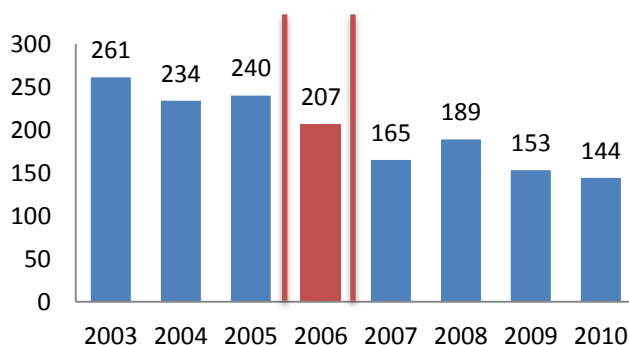
Factsheet

De impact van wapenwetgeving op mortaliteit in België

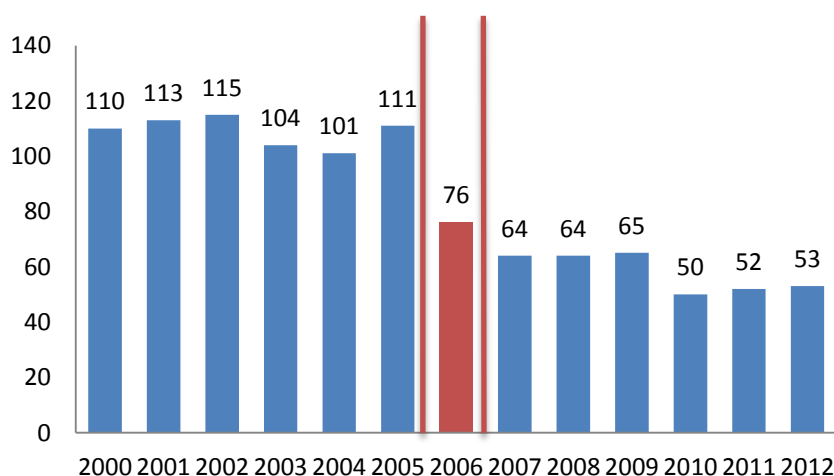
Een belangrijke doelstelling van de controle op wapenbezit en –gebruik in de samenleving is het trachten te vermijden van doden door vuurwapens. In de discussie over een al dan niet strenge wapenwet is het effect op het aantal moorden en zelfmoorden dan ook een belangrijk vraagstuk. In 2006 werd in België een nieuwe, strenge wapenwet ingevoerd. Bovendien werden in 2006-2007 de voorwaarden voor het naar huis meenemen van dienstwapens door politieagenten gevoelig verstrengd. Nu we een aantal jaren verder zijn, kunnen we een balans opmaken van het effect van de verstrenging van de wapenwetgeving op de moorden en zelfmoorden met vuurwapens. Daarvoor gebruiken we voor België cijfers van de World Health Organisation en voor Vlaanderen van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid.

Minder zelfmoorden met vuurwapens

Onderstaande grafiek geeft het aantal zelfmoorden met vuurwapens in België voor de periode 2003-2010. In de jaren na de invoering van de nieuwe wapenwetgeving (2007-2010) daalde het gemiddeld aantal zelfmoorden met vuurwapens met 34% ten opzichte van de periode 2003-2005:

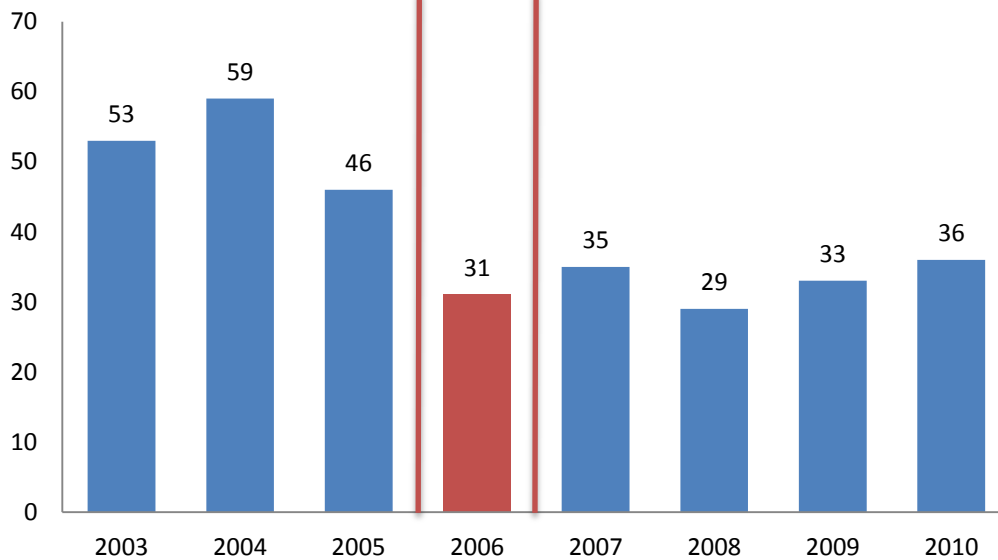

Voor Vlaanderen beschikken we voor een langere periode over de cijfers inzake zelfdodingen. Die tonen een zelfde evolutie: het gemiddeld aantal zelfmoorden met een vuurwapen daalde in de periode 2007-2012 met 47% ten opzichte van de periode 2000-2005:

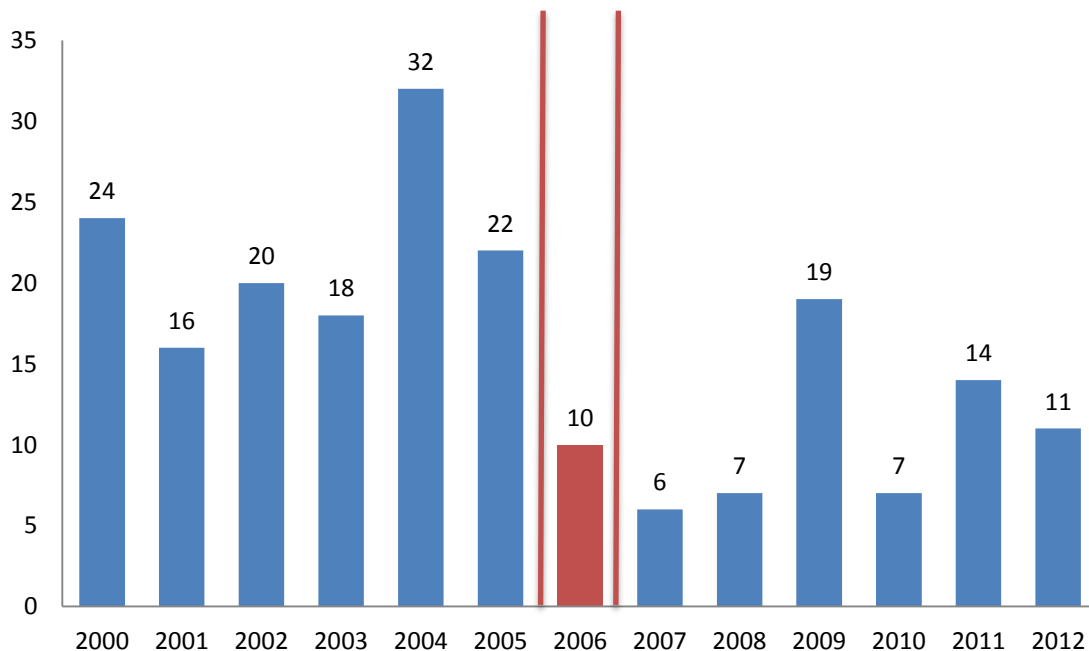

Minder moorden met vuurwapens

Onderstaande grafiek geeft het aantal moorden met vuurwapens in België voor de periode 2003-2010. In de jaren na de invoering van de nieuwe wapenwetgeving (2007-2010) daalde het gemiddeld aantal moorden met vuurwapens met 37% ten opzichte van de periode 2003-2005.

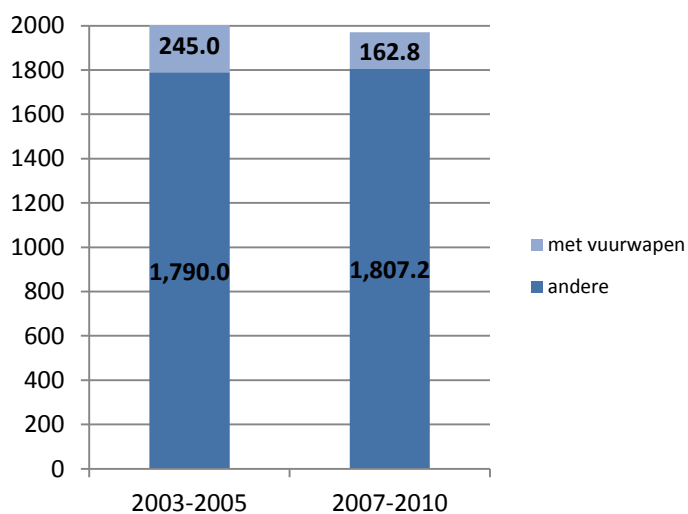
Voor Vlaanderen beschikken we voor een langere periode over de cijfers inzake moorden. Die tonen een zelfde evolutie: het gemiddeld aantal moorden met een vuurwapen daalde in de periode 2007-2012 met 44% ten opzichte van de periode 2000-2005. Door de kleine aantallen moeten we wel voorzichtig omspringen met deze cijfers.

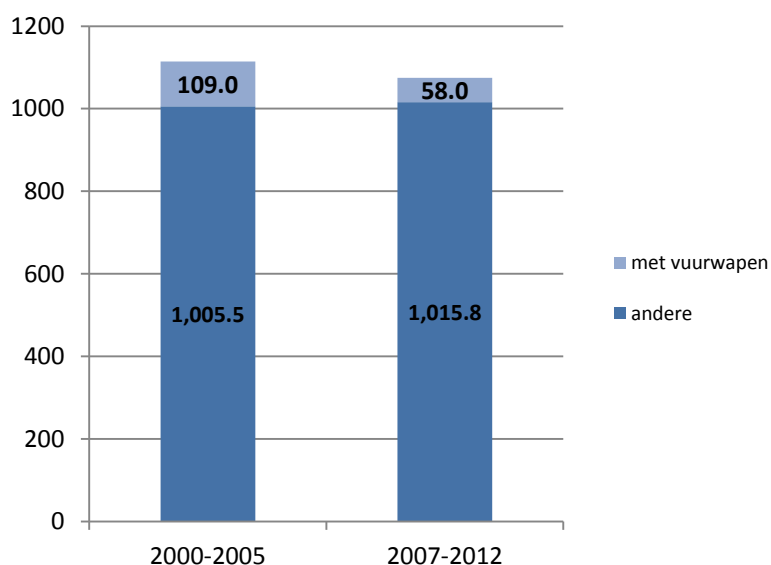
Ook daling van het totaal aantal moorden en zelfmoorden

De cijfers suggereren dat de strengere wapenwetgeving leidde tot een daling van het aantal moorden en zelfmoorden met een vuurwapen. Mensen zouden echter, bij gebrek aan een vuurwapen, hun toevlucht kunnen zoeken tot andere instrumenten voor (zelf)moord. Dat heet 'substitutie'. De beschikbare cijfers tonen echter ook een daling van het totale aantal zelfmoorden en moorden in de periode na de verstrenging van de wapenwetgeving in 2006. De daling in die totale cijfers is telkens in belangrijke mate toe te schrijven aan minder (zelf)moorden door vuurwapens: terwijl het aantal vuurwapendoden sterk daalde was er slechts een kleine stijging van het aantal zelfmoorden waarbij geen vuurwapens werden gebruikt en geen stijging van het aantal moorden zonder vuurwapens. Dit betekent dat van een eventueel substitutie-effect weinig merkbaar is in de beschikbare mortaliteitscijfers.

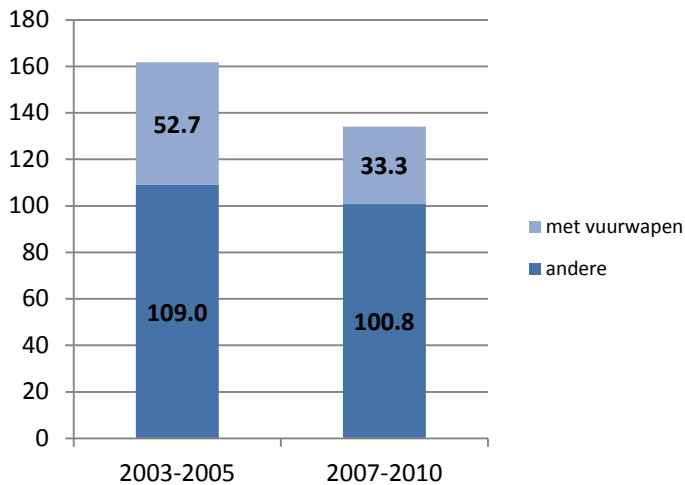
Het jaarlijkse gemiddelde van het aantal zelfmoorden in België daalde met 3%, dankzij een daling van de zelfmoorden met een vuurwapen:

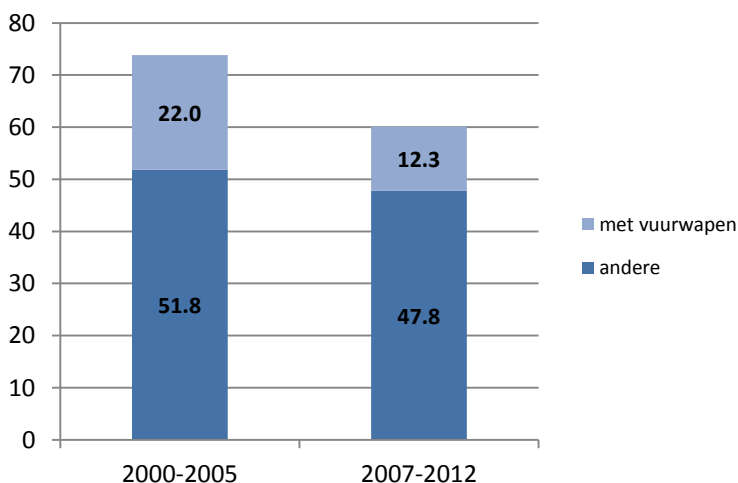
Het jaarlijkse gemiddelde van het aantal zelfmoorden in Vlaanderen daalde met 4%, dankzij een daling van de zelfmoorden met een vuurwapen:

Het jaarlijkse gemiddelde van het aantal moorden in België daalde met 17%, voornamelijk dankzij een daling van de moorden met een vuurwapen:

Het jaarlijkse gemiddelde van het aantal moorden in Vlaanderen daalde met 19%, voornamelijk dankzij een daling van de moorden met een vuurwapen:

Voorzichtige conclusie

Uit de cijfers blijkt dat er fors minder zelfmoorden en moorden met een vuurwapen zijn in de periode na de invoering van de nieuwe, strengere wapenwetgeving in 2006, ten opzichte van de periode daarvoor. Bovendien zien we dat ook het totaal aantal (zelf)moorden daalt, vooral door de daling van de (zelf)moorden door vuurwapens. Er lijkt dus geen significant substitutie-effect te spelen. We kunnen dan ook concluderen dat een strenge wapenwetgeving bijdraagt tot minder moorden en zelfmoorden. Een vuurwapen is immers een instrument dat bij (zelf)moorden impulsief kan worden gebruikt, met een hele hoge 'efficiëntie'. Het is echter belangrijk die conclusie te nuanceren: ook andere factoren kunnen een rol spelen, zoals campagnes tegen zelfmoord van de overheid in diezelfde periode. Bovendien is er momenteel ook weinig geweten over de legale status van de gebruikte vuurwapens bij (zelf)moorden.

Meer weten?

Het boek 'Vuurwapens – Handel, bezit en gebruik' is uitgegeven bij Acco. Het Engelse rapport 'Gun Control in Belgium' vat de informatie over de impact van de nieuwe wapenwetgeving uit het boek samen: je vindt dat rapport terug via www.flemishpeaceinstitute.eu.

Factsheet 029, maart 2015

Zit je zelf met vragen over zelfdoding, dan kan je terecht bij de Zelfmoordlijn op het nummer 1813